

György E. Szönyi

**Henok - moderni apokaliptički heroj
Suvremene kulturološke reprezentacije biblijskog/apokrifnog patrijarha**

Henok je problematičan biblijski lik (Postanak 5, 18-19; Juda 14-15; Hebrejima 11,5). Više podataka pružaju sadržaji vezani uz njegovu misiju prema pobunjenim anđelima, koji su zgriješili s kćerima čovječjim, i njegovo kasnije uznesenje na Nebo, iz apokrifnih spisa *Knjiga proroka Henoka*. Treća verzija apokrifa kaže kako je patrijarh zbog svoje pravednosti postao moćan anđeo, Metatron. Djela su napisana na hebrejskom, aramejskom i grčkom jeziku u prvih nekoliko stoljeća, nakon čega su pala u zaborav - iako su od renesanse učenjaci i mistici uzalud tragali za njima. Tek je 1773. škotski istraživač Afrike, James Bruce, uspio u Europu donijeti primjerak *Knjige proroka Henoka* (napisane na etiopskom jeziku), čime je započela nova patrijarhova 'karijera' u zapadnoj kulturnoj sferi, koja se snažno razvija do danas. Autor započinje istraživanje poznatim i šokantnim crtežima Henoka i promiskuitetnih anđela Williama Blakea, nakon čega se nadovezuje na postmodernističke interpretacije Henoka. Tekst govori o tri teoretska djela: o djelu Margaret Barker, koje se bavi teologijom radikalnog feminizma i environmentalizma, o djelu Khamida Kusha, radikalnog afroameričkog evangelista, te o djelu *Urielov stroj*, dvojice masona, koji predlažu Henoka kao izvornog osnivača njihova Reda. Tekstovi predstavljaju zanimljive znanstvene ili pseudoznanstvene aproprijacije Henoka. U svome radu autor proširuje istraživačko područje promatrajući dva suvremena romana (*Njegove tamne stvari*, 2005., Philipa Pullmanna, te *Enok*, 2008., Altona Ganskyja) i postmodernistički kulturni film (*Dogma* Kevina Smitha), u kojima se Henok-Metatron predstavlja kao važan lik, anđeo ili ideja. U tekstu se koriste vizualni prilozi i analogije te se raspravlja o ikonološkim aspektima spomenutih kulturoloških prikaza.